



ČESKOBRODSKÝ LEGIONÁŘ

zpravodaj jednoty ČsO1
v Českém Brodě



Ročník : 2010

číslo : 001



Slávnosť odhalenia sochy prezidentovi E. Benešovi v Brne

Po viac ako štvorročnom úsilí viacerých občianskych združení (celkom 16 - okrem iných aj Československá obec legionárska a Český svaz bojovníků za svobodu), ktorých zástupcovia vytvorili ma podnet priamych účastníkov 2. odboja Výbor pre vybudovanie sochy prezidentovi E. Benešovi v Brne a ktoré sa dokázali spojiť a po značnom úsilí zabezpečiť projektovú prípravu aj potrebné financie a realizovať tento spoločný cieľ, sa v sobotu 10. apríla 2010 uskutočnil v Brne pred Právnickou fakultou Masarykovej univerzity na Veverí ulici slávnostný akt odhalenia sochy druhému československému prezidentovi, prezidentovi Budovateľovi Edvardovi Benešovi. Po slovenskej a českej hymne, a položení vencov a kytíc kvetov k soche prezidenta, sa slova ujal primátor štatutárneho mesta Brna Roman Onderka, ktorý stručne zhodnotil význam prezidenta Beneša pre oba naše národy ako aj jeho životné dielo pri založení Československa a jeho oslobodení od fašistickej okupácie v roku 1945. Slávnostnými rečníkmi boli okrem iných aj predseda ČSOL Pavel Budinský a ďalej historici Mojmír Povolný z USA, František Hanzlík z Univerzity obrany v Brne a prejav slovenského historika Dušana Kováča prečítal herec Janáčekovho divadla v Brne S. Slovák.

Brat Budinský vo svojom slávnostnom prejave okrem iného povedal: „hlavním důvodom, proč se tady dnes setkáváme, je vyjádření naší úcty památce jednomu z našich nejvýznamnějších zakladatelů samostatného a svobodného státu Čechů a Slováků v roku 1918, doktoru Edvardu Benešovi... stál u zrodu československých legií ve Francii a v Rusku. Nebýt jeho osobního přispění a diplomatického umu, asi by nebylo možné dosáhnout, aby velmoci první světové války združené v tzv. Dohodě, akceptovaly vytvoření samostatných vojenských jednotek u státu, který byl v té době součástí Rakousko-uherské monarchie... aby legie, vojenské jednotky neexistujícího státu, získaly po svém zrodu mezinárodní uznání... Vojenské jednotky, které v tvrdých bojích prokazovaly jedinečné válečné umění, ale také uvědomění a zájem o uniformu. Dnes víme, že je spojovala společná touha po samostatném a svobodním životě ve

vlastním státě... Svého času, při přípravě tzv. Washingtonské deklarace nezávislosti budoucího Československa, napsal Tomáš Garrigue Masaryk: 'Nečekal jsem toho úspěchu. Je vidno, že úsilí o armádu bylo správné. Hoši nám to všechno udělali.' Byl to právě Edvard Beneš, kdo jako jeden z prvních přišel za Masarykem s myšlenkou vytvoření vlastní československé armády. Věděl totiž, že její existence znamená základní politický úspěch k vytvoření našeho samostatného, svobodného a demokratického státu. Jsem šťasten, že dnes mohu zde stát u pomníku prezidenta dr. Edvarda Beneše právě v Brně společně s vámi všemi. Jsem šťasten, že je to zároveň v době, kdy nás dělí jen několik chvil od připomínky 90. výročí založení Československé obce legionářské a a 100 let od vzniku svobodné Československé republiky. Cítím hlubou úctu a čest, jsem-li zde jako předseda ČSOL, jejíž bratři ve zbrani ve Francii, Itálii a v Rusku, stejně jako Tomáš Garrigue Masaryk, Milan Rastislav Štefánik a Edvard Beneš, stáli u zrodu naší svobodné Republiky Československé. I proto bych rád tuto památnou chvíli zakončil slovy: Děkuji vám pane prezidente Beneši. Děkuji vám za vaši prozíravost a mnohé osobní oběti, které umožnily setrvati nejen nám, ale jistě i budoucím. Děkuji.“

Vojenská hudba z Olomouca, vojáci v historických uniformách mezivojnové čs. armády, prvorepublikových četníků, československých vojaků na Západe aj Východe počas druhej svetovej vojny i sokolov dodali akcii slávnostný ráz. Na odhalení sochy E. Beneša (autor Karel Dvořák) sa zúčastnilo približne 500 ľudí, z Čiech, Moravy, Slovenska a aj zástupcovia Podkarpatskej Rusi. Medzi účastníkmi slávnosti treba na prvom mieste zmieniť aj viacerých veteránov - priamych účastníkov 2. odboja na Západe aj Východe, príslušníkov RAF aj I. čs. armádneho zboru a bývalých odbojárov.

O pomník sa najviac zaslúžili tí, ktorí zostali verní odkazu prezidenta Osloboditeľa Tomáša Garrigue Masaryka, tí ktorí zostali verní odkazu prezidenta Budovateľa Edvarda Beneša a pod jeho vedením bojovali za oslobodenie Československa, ďalej potomkovia tých, ktorí v dobe okupácie Brna boli zavraždení v Kounicových koležiach aj inde a aj tí, ktorí zažili

nacistickou zvlášť na našom okupovanom území. "Všetkým nám bude socha pripomínať muža činu, ktorý sa nechcel stať len nečinným svedkom dramati-ckej doby," zdôraznil vo svojom prejave primátor Brna a pripomenul, že mes-to si vlastnú aj národnú minulosť váži a chce ju pripomínať. "Tento pomník nech je zárukou našej trvalej pamäti, nás i našich detí", zdôraznil Onderka. Treba zdôrazniť, že bez pochopenia, podpory, záštity a spolupráce vedenia mesta Brna, ale aj príslušných mestských častí, by sa postavenie sochy E. Benešovi len ťažko bolo podarilo. Oceniť treba aj finančné príspevky mesta, občianskych združení a aj jednotlivých občanov, ktorí na dielo prispeli. Zmieniť je potrebné aj to, že viacerí autori a architekti, ktorí sa na projektových prácach zúčastnili, sa svojho honoráru vzdali.

Pri príležitosti slávnosti bola v aule PF MU inštalovaná aj veľmi zaujímavá výstava o živote a diele prezidenta E. Beneša. medzi exponátmi zaujali aj pohľadnice o prezidentovi Benešovi a pani Hane Benešovej zo súkromnej zbierky autora výstavy PhDr. Jiřího Jaroša Nickelliho.

Členovia ČSOL a ČSBS položili kyticu kvetín k pomníku umučených a navštívili aj expozíciu v Kounicových kolejičkách. Pozreli si tam dokumentárny film a potom besedovali o živote a diele prezidenta E. Beneša ako aj o potrebe vlasteneckej výchovy mládeže v rodinách a školách.

- - - - -
Text: Ferdinand Vrábek, člen jednoty ČSOL Český Brod a člen Spolku pro vojenská pietní místa, o.s., autor fotografií Stanislav Pítr, predseda ZO ČSBS Kladno

Odhalení pamětní desky pplk. Josefu Černému v Mořkově

V Mořkově okr. Nový Jičín odhalili v pátek 7. května 2010, u příležitosti 65. výročí osvobození vesnice Rudou armádou pamětní desku, věnovanou rodákovi obce, pplk. Josefu Černému. Pamětní desku na místní škole odhalili z iniciativy starostky Ivany Váňové,

místostarosty Petra Jorpalidise, členů obecního zastupitelstva a rodáka z obce Bc. Stanislava Pítra, předsedy ZO ČSBS Kladno. Slavnostní akt se v Mořkově odehrál za přítomnosti spolubojovníka a přítele pplk. Josefa Černého, brigádního generála Mikuláše Končického, příbuzných J. Černého, pedagogického sboru a žáků základní školy, občanů i členů Československé obce legionářské a Českého svazu bojovníků za svobodu.

Jak ve svém úvodním projevu zdůraznila paní starostka Váňová, pamětní deska bude tohoto významného rodáka, ojedinelého člověka a hrdinu připomínat občanům Mořkova i návštěvníkům, dnešním i budoucím generacím. Generál Končický ve svém projevu zavzpomínal na svého přítele a spolubojovníka i na válečné události v letech 1939-1945. Zdůraznil, že jsme byli okupováni, ale bránili jsme se proti fašistické přesile. Končický poukázal i na mnohé tragické stránky našeho boje s Němci po boku Rudé armády, například na nelidské zavraždění raněných sovětských i našich vojáků v nemocnici Charkově, který se Němcům podařilo dočasně znovu dobýt. Vybojování svobody, demokracie a života v míru nás stálo mnoho utrpení, strádání a obětí, na které nesmíme zapomenout, ale stále si je musíme připomínat. Obětí jsme byli my a ne druhá strana, jak se to dnes často překlucuje. I proto musíme být i dnes bdělí. Svou svobodu jsme si po boku Spojenců vybojovali v krvavých bojích a musíme být připraveni ji bránit a chránit ji i v budoucnosti v zájmu našich příštích generací.



Pplk. Josef Černý se narodil 13. září 1916 v obci Mořkov. V roce 1939 odešel přes Polsko, kde se

setkal s dalšími vlastenci, bojovat proti fašistickým okupantům. Později se stal příslušníkem Prvního Československého armádního sboru v SSSR, pod vedením Ludvíka Svobody. Černý se obzvlášť vyznamenal v bojích u Sokolova v březnu 1943. Když se na něj řítíl tank, zlikvidoval ho protitankovým granátem, pak se ukryl za jedním stavením a hodil protitankový granát přímo dovnitř německého obrněného vozidla. Zneškodnil tak dvacet nepřátelských vojáků najednou.

S. Pítr ve svém projevu připomněl setkání s generálem Končickým při oslavách 65. výročí Karpatsko-dukelské operace v říjnu 2009, kdy spolu mluvili o pplk. Černém a shodli se na tom, že by bylo dobré ukradenou bronzovou desku nahradit deskou novou. V návaznosti na slova generále Končického připomněl i varovná slova prezidenta Edvarda Beneše z prosince 1945: „Přijde brzy chvíle, kdy tito viníci se budou před sebou samými a před světem očišťovat z toho, co v těchto letech napáchali. A budou tomu sami věřit až tyto nové lži budou přednášet. Říkal jsem vám při jiných příležitostech, že máte všechno zaznamenat a povědět to, co jste zažili ve svých vězeních a koncentračních táborech. Ne snad jen proto, abyste nám všem řekli o svém trápení, ale proto, abyste se znovu mohli bránit, až oni začnou s touto svou „očisťovací“ kampaní. Že začnou, o tom buďte přesvědčeni. A konečně přijdou opět, aby od očisťování přešli k útoku. Bude to nová reakce, která opět spojí útok na pokrok sociální s útokem na naši svobodu národní i lidsko.“ Je důležité vážit si a s vděčností si připomínat památku každého bojovníka, který položil svůj život za naši svobodu a život v míru a demokracii.

Černý se v bojích proti nacistům mnohokrát hrdinsky vyznamenal, byl nositelem čtrnácti vyznamenání československých, sovětských (kromě jiných též Řádu Velké vlastenecké války) i polských a zmiňuje se o něm ve svých pamětech i armádní generál Ludvík Svoboda. Přitom podle generále Končického byl Černý velmi skromný a nikdy o svých hrdinských činech ani vyznamenáních nemluvil. Černý

zahynul při tragické nehodě v roce 1970. Slavnost v Mořkově velmi vhodně doplnili žáci základní školy kulturním pořadem, děti ve valašských krojích i čestná stráž v dobových uniformách.

Pamětní deska je umístěna na budově základní školy, kterou pplk Černý navštěvoval v letech 1923-1931 a zhotovila ji firma pana Petra Janka.

- - - - -
Text: Ferdinand Vrábek, Jednota ČSOL Český Brod a Spolek pro vpm, o.s., fotografie Stanislav Pítr, předseda ZO ČSBS Kladno

Slavnost' na počesť výročia legionárskeho pluku v Nitre

Zásluhou Klubu vojenskej histórie Tatraci, členov viacerých KVH z Českej republiky, Mestského úradu v Nitre a slovenského Vojenského historického ústavu v Bratislave sa sobotu 31. júla 2010 uskutočnila v tomto starobyľom meste, ktorého dejiny siahajú až do doby Veľkomoravskej ríše, malá, ale milá slávnosť na počesť 90. výročia príchodu 7. streleckého pluku „Tatranského“ do mesta, kde mal potom trvalú posádku. Tento pluk, v ktorom ako v jedinom bola prevaha Slovákov (približne dve tretiny), vznikol v ukrajinskom mestečku Berezan 28. mája 1917, zúčastnil sa ťažkých bojov o železničný uzol v Bachmači (8. – 13. marca 1918), kde úspešne bojoval s nemeckou presilou. Jeným z jeho veliteľov bol aj kapitán Radola Gajda a u pluku sa počas svojej návštevy Ruska zastavil aj generál Milan Rastislav Štefánik. Po sibírskej anabáze a bitkách pri Mariinsku, Omsku, Barnaule, Nežneudinsku, Irkutsku, pri jazere Bajkal a na ďalších miestach sa pluk 22. mája 1920 vo Vladivostoku nalodil na loď „Ixion“, ktorého transport pozostával asi z 2900 mužov, a vydal sa na cestu do slobodnej vlasti, novovzniknutej Československej republiky. Plavidlo smerovalo do kanadského prístavu Vancouver, kam dorazilo 6. júna 1920.



Ešte v tú istú noc sa už časť pluku vydala na východ vlakom po Severnej kanadskej pacifickej železničnej trati. Ich cieľom bol Valcartier Camp v Quebecu, ktorý predtým slúžil ako tábor, kde sa sústreďovali kanadske vojská pred odchodom na front vo Francúzsku. Prvá časť pluku sa vydala na ďalšiu plavbu z Quebecu do nemeckého prístavu Cuxhaven 8. júla 1920 a odtiaľ pokračovala opäť po železnici až do Nitry, kam dorazila 31. júla 1920. Počas slávnostného pochodu od Mestského úradu centrom Nitry sa sprievod zastavil v Ulici 7. pešieho pluku (stávala tam budova veliteľstva pluku), kde brat Miroslav Bilský prítomných stručne oboznámil s významom československých légii pre vznik Československa ako spoločného slobodného a demokratického štátu Čechov a Slovákov a s potrebou stále si pripomínať obete a strádanie, ktoré museli naši legionári na Východe ale aj na Západe priniesť. Sprievodu, na čele ktorého kráčali nitrianske dievčatá v slovenských krojoch, dominovali členovia klubov vojenskej histórie v dobových legionárskych uniformách, ruských, francúzskej a aj talianskej, nesúci repliku historickej zástavy pluku, sa miestami s obdivom prizerali okoloidúci na pešej zóne. Originál vlajky, ktorú vyšili české a slovenské dámy v Moskve a pluku ju slávnostne odovzdali v Jekaterinburgu, je uložený v pražskom Vojenskom historickom archíve. Akcia pokračovala prednáškou o histórii pluku, slávnostným príhovorom viceprimátora Nitry Ing. Františka Baláza, premietnutím dokumentárneho filmu o ruských légiiach a besedou.

Za dôstojné pripomenutie legionárskych tradícií spojených so spomienkou na príchod „Tatrancov“ do Nitry patrí vďaka hlavnému organizátorovi bratovi Bilskému, vedeniu mesta

Nitry ako aj chlapcom z KVH z Hradca Králové a ďalších českých miest, ktorí neváhali prísť na Slovensko aj zo vzdialenejších miest, aby si pripomenuli spoločný boj Čechov a Slovákov za slobodu, našich padlých a ich pamiatku. Boj to dôstojný vklad k vlasteneckej výchove mladej generácie a pripomenutie významu česko-slovenskej vzájomnosti pre oba naše národy.

- - - - -
Ferdinand Vrábel, člen ČsOL jednota Český
Brod a člen Spolku pro vpm, o.s. Praha
Foto: autor

Společný výlet členů jednoty ČsOL Český Brod a Spolku pro vojenská pietní místa, o. s. do vojenského muzea v Lešanech.

Výlet se uskutečnil v sobotu 18. července. I přes fakt, že termín i vše ostatní bylo známo dlouho dopředu nebyla účast pravda nejvyšší. Nicméně 6,5 respektive 7 lidí taky není až tak málo (Olda, Marta, Martin, Zdeňka, Pepa, Jana a Sofie). Letošní léto je zvláště bohaté na vyšší teploty, takže jsme začátek akce nastavili na relativně brzkou půl desátou, což se nakonec ukázalo jako moudré. Počasí bylo opravdu až moc příjemné. Prohlídku muzea jsme zahájili v jednom z novějších hangárů s vystavenými operačně-taktickými raketami (Točka, Scud, atd.). Hangár je sice velký, ale to raketové komplety také, takže jsme si toho zase tolik neprohlédli, neb mašiny jsou sice pěkně udržované, nasvícené, ale taky narvané na sebe. Následovaly hangáry po jednotlivých obdobích našich dějin a následně před nimi pod přístřešky stojící technika.



Zvláště samohybný minomet Pram připomenul veselou historku jak byl tento prostředek na jednom z oficiálních webů prezentován jako BVP. Odtud vedla odbočka opět do jednoho z novějších hangárů, kde je celkem velkoryse pojaté diorama bitvy z Ostravské operace.

Po krátkém občerstvení, která Pepa využil k ulovení místních „keší“ jsme navštívili zbytek expozice (spojovací vojsko, protiletadlové dělostřelectvo a kanóny Škoda). Ne že by expozice spojařů byla špatná, ale tak nějak si myslím, že to co je zde vystavené, by se dalo

doplnit nemalou kupkou mobilních spojovacích prostředků na nějaké ploše. Tanků je tam všude až až, ale spojovací techniky jen pár kousků. Technika REB je prezentována dokonce jen jedním skoro dokonale zastrčeným prostředkem R-330p. Ale lepší než posledně, to tam toho bylo ještě méně.

Opomenul jsem zdůraznit, že v přístřešku pro občerstvení je zajímavá ohrádka, možný výběh



pro příznivce proviantní služby se skoro kompletní PK-60.

No a to je z muzea vše, zajímavé dopoledne jsme ukončili obědem v Jílovém. Počasí nás spolehlivě odradilo od druhé plánované části dne, a to návštěvy jednoho zajímavého prostoru. To si necháme na příště až bude o něco více chladku.

Jak získat odznak válečného veterána

Ministerstvo obrany zřídilo rozkazem MO č. 27/2010 **čestný pamětní odznak Válečný veterán České republiky**.

Odznak se uděluje současně s osvědčením válečného veterána. Osoby, kterým bylo osvědčení válečného veterána již vydáno před účinností rozkazu, mohou o vydání odznaku požádat odbor mimorezortní spolupráce Ministerstva obrany.



Vlastníte-li již osvědčení a chcete odznak získat, musíte si poslat písemnou žádost na MO. Forma písemné žádosti není daná, ale jeho součástí musí být kopie osvědčení válečného veterána.

Možný vzor žádosti:

Na základě R MO č. 27 z 28. 5. 2010 čl. 2, odst. 3 žádám o vydání odznaku válečného veterána. Příkládám kopii osvědčení válečného veterána č. xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.

A nezapomeňte na kontakt, kam budete chít odznak zaslat.

žádost pošlete, ideálně doporučeně na adresu:
Ministerstvo obrany
sekce personální
odbor mimorezortní spolupráce
nám. Svobody 471
160 01 Praha 6

A přibližně do tří týdnů Vám přijde obálka s odznakem. Pravda, jen jedním, takže na druhou uniformu ho budeme pracně shánět, ale tak je to se vším.

ROZKAZ MINISTRA OBRANY č. 27 ze dne 28. května 2010

Zřízení čestného pamětního odznaku Válečný veterán České republiky

Čl. 1

Zřízení čestného pamětního odznaku

Na paměť účasti válečných veteránů České republiky v boji za vlast, při obraně hodnot svobody a demokracie nebo výkonu služby v místě ozbrojeného konfliktu anebo v mírových operacích zřizují čestný pamětní odznak Válečný veterán České republiky (dále jen „odznak“).

Čl. 2

Udělování odznaku

1. Odznak uděluje ministr obrany občanům České republiky, kteří se podle právního předpisu považují za válečné veterány), a to pouze jednou.

2. Odznak se uděluje současně s vydáním osvědčení válečného veterána).

3. Občanům České republiky, kterým bylo osvědčení válečného veterána vydáno před dnem účinnosti tohoto rozkazu, uděluje ministr obrany odznak na základě žádosti doložené osvědčením válečného veterána nebo jeho kopií.

Čl. 3

Předávání odznaku

Předávání odznaku zajišťuje ředitelka odboru mimorezortní spolupráce-zmocněnkyně ministra obrany pro válečné veterány a občanská sdružení.

Čl. 4

Popis a nošení odznaku

Odznak z kovové slitiny v barvě starobronzu má tvar štítu (pravoúhlá kruhová výseč o poloměru 3 cm, rohem směrem dolů). Při horním okraji v plasticky zvýrazněném štítku je nápis VÁLEČNÝ VETERÁN. Na střed plochy odznaku je položena stylizovaná umělecky

ztvárněná vlající česká státní vlajka v
plnobarevném provedení doplněná symbolickým
mečem a písmeny ČR při dolním okraji.
Upevnění odznaku je řešeno patentním trnovým
uzávěrem.

Čl. 5

Závěrečné ustanovení

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem vyhlášení
ve Věstníku Ministerstva obrany.

Čj. 211-7/2010-SP MO

Martin BARTÁK v. r.

Foto na titulní stránce : Ze schůze jednoty ČsOL Český Brod 11.07.2009, foto : J. Přerovský



Vydává : jednota Československé obce legionářské v Českém Brodě, jako interní zpravodaj.
Číslo neprošlo jazykovou úpravou, je neprodejné. Originál v elektronické podobě je dostupný
na internetových stránkách : www.vets.cz